

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda 1908. október 21.

219. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 929.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Uj vasut Budapest és Fiume között.

Irta: Polgár Iván dr.

II.

A Karsztól Budapestig.

Vizsgáljuk most a Kulpa forrásától Budapestig terjedő utat. Valamint a máv meglévő vonala a Dobra felső folyását követi jó darabon, ép így használná fel a tervezett vasut a Kulpa jobb partját egész felső folyásában és középső folyásának is jókora részén. Mint kedvező körülményt említhetjük, hogy a Kulpa balpartját közelebb érik a hegyek, mint a jobb partot, amely erősebb s így fekvésénél fogva alkalmasabb arra, hogy helyet engedjen a vasutnak.

Az építendő pálya a Kulpabrádától kevéssel lefelé nagyon közel jár a máv-nak Skrad és Brodmoravice közt lévő vonalához, úgy hogy a Kulpa völgy és a mostani máv vonal legkisebb távolsága 3300 méter s a hétszáz méter magason fekvő Skrad községből szépen lehet látni a négyyszáznyolcvanhét méterrel mélyebben fekvő Kulpavölgyet, s bárcsak lehetne szemlélni nemsokára a rajta robogó máv gyorsvonatot is!

Ott, ahol a Kulpa folyó Podstene helységtől lefelé északi nagy fordulatát végzi, részben a hosszas kanyarulatnak, részben a mély és szűk szorulatnak kerülése egy rövidebb alagut furását teszi kívánatosá. Serevin községen alul az északi kanyarodásnál mintegy 900 méteres átvágás legalább 1400 méterrel rövidíti meg az építés munkáját.

A hosszúságáról a híres Prilisce községen alul Ladesics draga falut nyugatra mellőzve végkép kilép vonalunk a Kulpa völgyből és keletnek fordulva az országút mentén Crkvenselo mellett átszeli a Dobra völgyét, természetesen legjobban ha oly magas töltésen, hogy a Kulpa és Dobra közt nyer magassága ne száljon alá, hanem inkább emelkedjék, mert csak így lehet átvágnia a Dobra és Mreznica vízválasztóját. Ez utóbbi folyó balpartján ereszkedik le lassan a máv mai fővonalához és ér be Károlyvárosba. Innét a máv fővonalon Zágráb, Gyékényes, Csurgó, Csurgóról új pályán föl északnak Iharosberény, Sánd, Komáromnál keresztezi a déli vasutat Budapest—Pragerhof fővonalát, Kiskomáromon át, mindenütt az országúttal párhuzamosan; Egenföld után átmettszi a türje—balatonszentgyörgyi vasutat és északkeletnek fordul be Keszthelyre.

Innen a h. é. vonalon megy Balatonedericsig, aztán szigorú északi oldalán az országút mentén Tördemic; ettől kezdve a már-már felépült balatoni vasutat tenné nagy forgalmúvá a Balaton északnyugati öbléig, a veszprémmegyei vörösberényi öbléig. Ennek legészakibb csucsánál eltér a balatoni vasut vonalától. Halad pedig északkeleti irányban a berhidai vasuti állomáson át, Nádasdladány mellett el és Sárpentele örháztól a mai máv mentében vonul Székesfehérvárig.

Innét irányát megtartva Pákozdtól alatt a velencei fő északi partján Martonvásár, azután a déli vasut pályájával párhuzamosan át a mai fiumei vonalra, Kelenföld és Budapest keleti-pályaudvar.

Olvasóink ama jogos kérdésére, mért nem érinti ez a fővonal se a börgöndi állomást, se Tapolcát és miért mellőzi a Csurgó—Ujdombovár—Budapest közt ma üzembe levő vasutat, első sorban az a feleletünk, hogy célunk Budapestnek Fiumével minél gyorsabb összeköttetése, tehát a lehető legrövidebb pálya.

A vörösberényi öböltől azért hagyjuk cserben a balatoni vasutat, mert vörösberényi-öböl—Börgönd (45), — Adonypusztaszabolcs (21), — Budapest k. p. u. (69) irányán keresztül csak százharmincöt kilométernyi utazás elvégzése után tud bevinni bennünket Budapest k. p. u.-ba; míg tervezetünk utja: vörösberényi öböl—Sárpentele (31), — Székesfehérvár (5), — Martonvásár (33), — Kelenföld (25), — Budapest k. p. u. (20) száztizenegy kilométerre terjed.

Ebből világosan látjuk, hogy a székesfehérvári irány a börgöndnél huszonegy kilométerrel hamarabb célt ér, ami pedig igen jelentékeny különbség. Budapestről Fiume felé mennyivel előnyösebb Székesfehérvár, vagyis a déli vasut iránya a mávénál, kivülágik abból is, hogy Kelenföldtől a déli vasuton Murakereszturig kétszázhuszonhat kilométer, a mávon pedig a Murakereszturig megfelelő Gyékényes kétszázhatvanhárom kilométer; következőleg a máv keleti hajlása harminckét kilométer többletet idéz elő.

Természetesen célunknak legkedvezőbb volna a déli vasut egész iránya, mert Kelenföld—Komárom a déli vasuton százkilencvenkét kilométer, tervezetünk legrövidebb irányán át pedig kétszáznyolc kilométer; azt azonban, hogy erre a célra akár a déli vasut vegye át a máv, akár mellette párhuzamosan pályát építsen, említeni sem akarjuk.

Tapolcára nézve az a megjegyzésünk: Keszthely—Tapolca (25), — Tördemic (9), együtt harmincnégy kilométer; Keszthely—Balatonederics (15) — Tördemic (7), távolsága pedig huszonkét kilométer. Ha tehát ez a vonat Tapolcát nem érinti, utja tizenkét kilométerrel kevesbedik.

Végül Csurgó—Ujdombovár—Budapest k. p. u. kétszázhatvenegy kilométer. Ellenben Csurgó—Iharosberény—Komárom—Keszthely (57), — Balatonederics—Tördemic (22), — vörösberényi öböl (64), — Székesfehérvár—Budapest k. p. u. (114) bemutatott iránya csak kétszázötvenhét kilométert tesz ki; pályánk e szerint tizenegy kilométerrel megint megrövidül.

Másodsorban az ut rövidegének kívül van-e egyéb célja is annak, hogy a fővonal a balatoni vasutat használja föl?

A Budapest—Ujdombovár—Fiume vasut a magyar földön befutott kétszáznyolcvanhárom kilométer vonalon Kaposvár kivételével egyetlen városi, vagy nevezetesebb helyet nem érint, sikon avagy nagyon közönséges dombos vidéken teszi meg útját.

Ellenben ez a tervezett vonal remek vidéket ölel fel a magyar hazából is; bemutatja utasainak Közép-Európa legnagyobb tavát; a balatonvidéknek történetünkben és irodalmunkban egyaránt nevezetes, kies fekvésű helyein szállítja át a közönséget, ellentétben sok, ujkeltű névtől tarkáló egyhangu homokpartjával; amíg megélelenti a nyugati part világtól eldugott tájait és magának a balatoni vasutnak forgalmat és nemzetközi jelentőséget biztosít, addig a balatonparti forgalom terén bizonyos fokon fölveszi a versenyt a személyszállításban jóval drágább déli vasutal.

Foglaljuk össze az e tervezetben szereplő fiumei fővonal hosszúságát. Fiume—Buccari tizenkét kilométer, — az alagut déli bejárata

11, — az alagut északi bejárata tizenhét, — a Krasicevics és Kulpavölgy, az északi nagy és kis kanyaruló mellőzésével Ladesics draga falu nyolcvanegy, — át a Dobra vize fölött, Mreznica-völgy, Károlyváros tizenyolc, — Zágráb, Gyékényes, Csurgó százhatszázötvenkilenc, — Keszthely ötvenhét, — Balatonederics, Tördemic huszonkét, — vörösberényi öböl hatvanegy, — Székesfehérvár, Budapest k. p. u. száztizennégy kilométer. Mindezen összesen ötszázhatvanöt kilométer; tehát Fiume éppen ötven kilométerrel közelebb jön Budapesthez. Ezt az ötszázhatvanöt kilométer utat Tapolca tizenkét, Börgönd meg huszonegy kilométerrel növeli aszerint, amint az illető helyeknek veszi irányát a vasut. Ha az ut ezen rövidegének a kereskedelmi kormány fontosabbnak tekintené a beruházás kisebb mérlegét s a bajon úgy óhajtana segíteni, hogy Börgöndön át irányítja a fiumei forgalom egy részét, ezáltal nemcsak az utat növeli huszonegy kilométerrel, hanem Kelenföld-Adonypusztaszabolcs második vágányát is multhatlanul szükségessé teszi.

Nemkülönben figyelemre méltónak tartjuk azt is, hogy ezen ötszázhatvanöt kilométerből a balatoni vasut megnyitása után kétszázkilencvenhárom kilométernyi ut lesz már üzemképesen kiépítve, mivel a vörösberényi öböl—Sárpentele közt építendő darab három kilométeren egybeesik a berhidai állomás pályastéivel. A kétszázkilencvenhárom kilométerből csak tizenyolc a h. é. vasuté, de ez is a Máv. kezelése alatt, a többi kétszázhatvanöt pedig a Máv. tulajdona; ez utóbbinak Budapest—Fiume közt jelenleg is szolgálatban levő kétszázhatvanöt és a balatoni vasutra eső hatvanegy kilométerre elsördülő fővonal, marad csupán öt kilométer másodrendű fővonal. Ebből az öt kilométert, hogy e vonal tényleges kiépítése esetén a Máv-nak csak kétszázhatvanöt kilométeren kell új pályatestet építenie. A készenálló kétszázkilencvenhárom kilométer pályából a helyi érdekű vasutaktól kellene átvenni tizenyolc kilométert; ezt és a saját tulajdonához tartozó öt kilométert, azaz együtt huszonhárom kilométert volna szükséges az alépitmények és vágányok kicserélése által gyorsvonalú pályává alakítani; a még hátralevő kétszázhatvanöt kilométer pedig azonnal üzembe vehető.

Károlyvárosnak és Zágrábnak a fővonalból való kihagyása esetén ez az ut mutatkoznék alkalmasnak; Fiuméből a leirt irányban a Dobra mentén Jazskov, Jaska máv. (30), — Horvái máv. (14), — Zaprežic (17), — Csáktornya (100), — Kristófalva, Krepavölgye, Csömödér, Tófej (50), — Rajk (13), — Zalaapáti (15), — Keszthely (12), — a már jelzett pályán Székesfehérvár, Budapest k. p. u. (200). együttvéve 577 kilométer; ez pedig még mindig 58 kilométerrel rövidebb a Máv. mostani vonalánál.

Tengerre hát magyar, el a tengerre! Ne csak azon az uton, amelyen az apa lelkesítő szavainak hatására épült ki, hanem azon is, amelyet Isten segítségével fia fog készíttetni!

Attól a gondolattól, hogy Fiuméba más irányban is haladjon fővonal, egyáltalán nincs okunk megijedni, ha fiumei kikötők folytonos fejlesztése, nagyobbítása és növekvő iparunk kivitele messze el nem akar maradni a művelt államok törekvésétől és hivatásától.

Hiszen még egy második nemzetközi vasutal egy csöppet sem leszünk előbbre a szomszéd Triestnek szárazföldi forgalmánál!

A helyszínen szerzett hivatalos adataink arról tanuskodnak, hogy igenis nagy szükség van második sínpárra. Minthogy a Karszt lejtőviszonyai alkotják a forgalomban a legfőbb

nehézséget, azért legelső tennivalónak azt tartjuk, hogy Fiumét az alagút és Kulpa fölhasználásával kettős sínpar kösse össze Károlyvárossal. Kettős pedig azért, mert két sínpar egymás mellett nagyobb szolgálatot teljesít, mint két külön irány egy-egy vágánya; sőt amazon könnyebb pálya főtartása is, a forgalmi szolgálat is. Károlyvárostól a magyar főváros felé fokozatosan épülhet a második sínpar Csurgóig, innét pedig — Keszthelyig kiépítve — kétfelé ágazván ugyanis az irány, későbbre is maradhat a második vágány föl Budapestig.

Ezen fővonal megépítése által nagyrészen elcsúszhat a szüksége annak, hogy a Déli-vasutat átvegye a magyar állam, mert olcsóbb tarifájánál fogva az arra fekvő városoknak: Székesfehérvárnak, Keszthelynek utasait biztosan megnyeri, a Balatonéit pedig felerészben lekötöttei magának. Sőt ez az új vasút nem csak hazánknak válnék hasznára, hanem Ausztria érdekeit is nem kis mértékben szolgálja. Ugyanis a horvát és osztrák határon vonulva, a világforgalom eleven útjára olyan vidéket vonna bele, amely eddig 74 kilométernyi hosszúságban teljességgel hozzáférhetetlen.

Ha tehát 35 év alatt még nem érkezett el, jöjjön meg hamarosan az az idő, amikor a Karszt tetején erőlködő fiúmei vonatot a kopár sziklatölg belsejében és lábánál tovaftató új fővonalban talál segítőerőt.

Mégis Dante-tér lett az Adamich-tér.

A polgármester és néhány idősebb s józanabb városatyja felbuzdulása az utcanevek dolgában nem tartott sokáig. Vasárnapon a Voce már falra festette a horvát invázió rémképét arra az esetre, ha az autonómpárt szétszakad és nem Dante nevével keresztelek el az Adamich-teret. S miután Vio Ferenc dr. is jobban szereti a zsiros és nyugodalmas polgármesteri hivatalt a neki igen rosszul jövedelmező ügyvédségnél, hát tegnap estére nagy kibékülési komédiát rendezett az ő kebelbarátjával Grossich doktorral.

A tegnapi képviselőtestületi ülés elején Vio Ferenc polgármester hosszabb beszédben mintegy megkövette az autonómpárt radikális szárnyát és Baccich Icilio felé fordulva kijelentette, hogy neki nincs kifogása Dante „szent” neve ellen, még akkor sem, ha az ő nevével akarnák elkeresztelni az Adamich-teret is.

Grossich dr. erre felállt, és kérte a representanzát, szavazzon bizalmat Vio Ferenc podesztának, kijelentvén ezzel, hogy soha sem kételkedett eddig sem a polgármester kipróbált olaszágában. A representanza természetesen teljesítette Grossich dr. kívánságát.

A többi azután ment, mint a karikacsapás. Elhatározták, hogy az Adamich-teret elkeresztelik Dante térnek, a Ciotta utca, Adamich-utca, Corso és a Deák-korzó nevét nem változtatják meg, az Andrassy utcát pedig elnevezik Via Lodovico Kossuth-nak. Ez utóbbit is külön kellett Stupicichnak indítványoznia, mert különben elfelejtették volna. Azok, akik a képviselőtestület 1828-iki határozatát az Adamich-tér nevére vonatkozólag respektálatni kívánták és a Dante-tér ellen szavaztak csak tizen voltak a jelenlevő 27 közül és pedig: Branchetta, Bruss, Dobrovich, Duimich, Fésüs, Luopis, Ossoinack, Sirola, Paicurich és Superina.

A többi utcanevek tárgyalását máskorra halasztották.

Az ülés bezárta előtt a podeszta a karzatot teljes számban megjelent Giovine Fiumének is beszelt, meintegető ven, hogy miért kellett a legutóbbi ülésben legnagyobb sajnálatára — (szó szerint ezt mondta: „a mio malgrado”) — a karzatot kiürítettetni.

A podesztának ezen általános Canessajárásával azután meg volt mentve az autonómpárt az irredentista frakció legközelebbi erőpróbájáig.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

UJDONSÁGOK.

— **A hadügyminisztérium elnöki osztályának új vezetője.** Bécsből jelentik: A hadsereg rendeleti lapjának legutóbb megjelent száma jelenti, hogy a hadügyminisztérium elnöki osztályának eddigi vezetőjét Kuzmanek Herman vezérőrnagyot a győri 65. gyalogdandár parancsnokává nevezte ki és helyette a hadügyminisztérium elnöki osztályának vezetője Urbán Nándor ezredes lett, aki nemcsak a magyar politikai világban rokonszenves egyéniség, de a hadseregben is a legkedveltebb tiszték egyike. Urbán ezredes csak néhány hónappal ezelőtt vált meg a helybeli Jellacich-gyalogezred parancsnokságától. Itt Fiumében mindenki, akinek alkalma volt vele érintkezni, szerette és becsülte a rokonszenves magasrangú tisztet.

— **Hajóforgalom az óceácon.** A Newyorkba érkező gőzhajók kabinjai még mindig telve vannak turistákkal, akik a nyarat Európában töltötték s most visszatérnek Amerikába. Hogy a transatlanti turistaforgalom milyen arányokat öltött ebben az esztendőben, az a hajózársaságok által kiadott s a lefolyt háromnegyed évet átölelő kimutatásból tűnik ki. Január 1-je és szeptember 30-ika közötti időszakban 70.160 utas érkezett a 1-ső és 121.869 a második osztályon. Ugyanezen idő alatt 81.48, utas ment Európába, az első és 89.646 a 2-ik osztályon. A visszavándorlás is még egyre tart. A kimutatások szerint a fenti időszakban 545.962 fedélközi utas ment Európába, vagyis 244.666-tal több mint a megelőző év hasonló időszakában. Ezzel szemben 290.740 fedélközi utas érkezett Newyorkba, 791.146-tal kevesebb, mint az előző évben.

— **Elgázolta az automobil.** Riedl Rzső 22 éves fiatalembert tegnap a Belvederen egy arra száguldó automobil elütötte. Könnyebb külső és belső sérüléseket szenvedett. A mentők szállították a kórházba.

— **Lopás a mozgófénykép színházban.** Moretti József helybeli hivatalnok tegnap megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy az Edison mozgófénykép színházban tegnap előtt este 8 óra tájban ellopták erszényét, melyben 16 korona volt. A lopást előtte ismeretlen horvát suhancokra fogja, kik akkor mellette álltak.

— **Kilenc órán át segély nélkül.** Pulaz községben vasárnap délben összeesett az utcán egy Jureich nevű ember s eszméletlenül terült el a földön. A mentőket értesítették a dologról, de ezek csak 10 óraker este szállították a kórházba, miután az ember már 9 órán át fekvő eszméletlenül.

— **Késelő munkás.** Tegnap délután 5 óra tájban a molo Sanitán több munkás összeszólkkozott. Köztük volt Pavich István 40 éves nős ember is. Egyszerre előugrott a civakodók közül Juricich Natale 20 éves fiatalember s Pavichon egymásután nyolc késszurást ejtett. A szerencsétlen ember vértől boritva összeesett míg a merénylő a zürzavarban eltűnt a helyszínről. A súlyosan sebesült a menők vitték a kórházba, a merénylőt pedig este 9 óraker egy óvárosi kocsmában elfogták. A megkéselt ember állapota életveszélyes.

— **Mi lesz a dalmát vasút kiépítésével?** Ismét fölvetjük a kérdést, mert az halljuk, hogy a közös kormány a Balkánon lefolyó események hatása alatt erősen szorítja a magyar kormányt a kiegyezésben vállalt terhes kötelezettségének beváltására. A tervezett vasutnak két szárnya lesz. Az egyik az ogulin-knini vonal, a másik a Károlyvárostól az osztrák (krajnai) határig haladó vasút. E két vasutvonal építési engedélyesei a Kereskedelmi Bank, az Agrárbank és a bécsi Unionbank. A vasut engedélyesei már be is fejezték a vasut traszírozását. Most már csak a vasut kiépítése van hátra, mely bizony nehézségekbe ütközik, mert az érdekelt bankok nem azért ültek esztendőnkön át a koncessziókon és nem azért költöttek előzetes munkálatokra jelentékeny összeget, hogy rossz üzletet csináljanak. A bankok bizony azon dolgoznak és minden erejüket megfeszítik, hogy jó üzletet csináljanak a dalmát vasutak kiépítésével. A bankok pedig akkor csinálnak majd jó üzletet, ha a kormány elfogadja az ő ajánlatukat, mely szerint a kormány biztosítson nekik három százalékos kamatot és az építési tőkét állapítsa meg minél nagyobb összegben, hozzávetőleg 150 millió

koronában. A tulmagas építési tőkére azért van szükségük a bankoknak, mert minél nagyobb a hivatalosan megállapított építési tőke, annál több lesz a vállalkozók nyeresége, — amint végeredményben üzleti érdekük. — miután a vasut tényleges kiépítése alig fog 100—120 millió koronánál többé kerülni. A helyzet most az, hogy a kormány kénytelen a vállalt obligót teljesíteni, de az elintézésétől fázik, mert nincs pénze. Viszont a balkáni események hatása alatt a közös és az osztrák kormány nagyon is szorítják a magyar kormányt a vállalt obligó beváltására.

— **A rendőri alparancsnoki állás betöltése.** A rappresentanza tegnapi zárt ülésében a nemrég elhunyt Vidmar alparancsnok megüresedett helyébe Ormai Simont a rendőrség kiváló buzgalma, derék tisztviselőjét nevezte ki.

— **Tűzoltók küldöttsége a polgármesternél.** A vasárnapi nap folyamán a tűzoltók egy küldöttsége a podesztához mint s főlkérte, hogy az új szabályzatot mely a tűzoltók helyzetét lényegesen javítani fogja, minél előbb léptesse életbe. A podeszta megjegyezte, hogy a tűzoltók ügye már a legközelebbi költségvetésbe fel fog vétetni.

— **Párosan a halálba.** A Belvederen a temető mögött levő Oblak ház melletti erdőben két feloszlásnak indult holttestet, egy férfit és egy nőt találtak, mindegyiket átlőtt halántékkal.

A rendőrség konstatálta, hogy a férfi-holttestet Kaftanich Miklós 17 éves fiatalemberé, a női holttestet pedig Coverlizza Italia nevű voloszkai leányé. A szerelmes pár revolverrel vett véget életének, mert a fiatalember anyja nem engedte meg az egybekelésüket. A két holttestet karonfogva egymás mellett fekvő a földön s mellettük e 7-es kaliberű revolver, melyben még három golyó volt. A két tetemet a temető halottasházába szállították.

— **Lezuhant tíz méter magasságról.** A S-Nicolói munkásházak 8. sz. házában tegnapelőtt délben 12 óra tájban Tamburini Ferdinánd 4 éves gyermek, mialatt szülei a konyhaban tartózkodtak az első emeleten levő lakásuk ablakára mászott fel s egyensúlyt veszve tíz méter magasságból lezuhant. A szerencsétlen gyermek segítségére először a házbelieliek siettek és később az előhívott mentők szállították a kórházba. Állapota súlyos.

— **Ingyenes esti tanfolyam felnőttek számára.** A helybeli m. kir. állami polgári fiúiskola tantestülete folyó évi november hó 3-tól kezdődőleg négy havi időtartamra felnőttek számára ingyenes esti tanfolyamot nyit. Az előadások minden kedden és pénteken este 7-től 9-ig tartanak és kiterjednek a polgári fiúiskola tantárgyaira. A tanítás teljesen díjmentes.

Beiratkozni lehet az iskola igazgatójánál (Áll. iskolaépület, Via Ospedale, I. emelet) f. évi nov. hó 1, 2 és 3-dikán délelőtt 10—12 ig.

Távirat ◀▶ Telefon.

Nagy tüntetések az antivari-osztrák-magyar konzulátus ellen.

ANTIVARI, okt. 19. Ma Pristában Antivari mellett nagy tüntetés volt az osztrák-magyar konzulátus ellen. Be akartak hatolni az épületbe és a konzul életére törtek. A rendőrség csak nehezen tudta a tömeget visszazorítani. A konzul kérésére megjelentek Antivari előtt az eddig Teodoban horgonyzott „Ferdinand Max” és „Sankt Georg” csatahajók hat torpedónaszáddal. Egy csapat osztrák-magyar matrózt partra szállítottak, akik megszállták a konzulátus épületét.

Olaszok a szerbek mellett.

BELGRÁD, okt. 19. Tegnap délután az iteni olaszok egybehívására hadimeeting volt. Több lázító szónoklat elhangzása után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kötelességük teszik a Szerbiában lakó olaszoknak, hogy állást foglaljanak az Ausztria-Magyarország erőszakoskodása és a Balkánon való német előnyomulás ellen. Majd tüntető körmenetben haladtak végig a városban. A menet élén olasz lobogót vittek, amelyet a muzeumból szedtek elő és amely alatt az olasz gyarmat harcolt a szerb-török háborúban. Először az olasz követség elé vonultak, onnan a ko-

nakhoz mentek ahol város óvációkat rendeztek a királynak. A király minisztereinek és a tábornokainak kíséretében megjelent az erkélyen és a következőket mondotta.

— Köszönöm a ti lelkesedéseteknek spon-tán megnyilatkozását. Remélem, hogy Szerbiá-nak igazságos és jogos ügye diadalmaskodni fog.

A sokaság hatalmas ujjongásba tört ki ezeknek a szavaknak a hallatára. A konaktól a menet a Mihály herceg-utcába tartott, ahol a magyar és osztrák kereskedők üzlethelyiségei vannak. Odaérkezve, nekirohantak a boltoknak és nagy pusztítást végeztek. Leütötték a cégtáblákat, bevették az ablakokat, sárral, piszokkal hajigálították, többeket, köztük asszonyokat is tetleg bántalmazták. A rendőrség tétlenül nézte a rombolást. Csak a személyi biztonságra őrködött, de a vagyonra nem. Hasonlóképpen járt el a helyszínre kisetett zászlóalj is. Fél tízenkét óraker fejeződött be a tüntetés. Ötven olaszt és huszonhét szerbet letartóztattak. A király holnap manifesztumot fog kibocsátani, a melyben nyugalomra inti az országot, hogy várják be türelemmel, amíg az értekezlet ki-mondja az utolsó szót.

Kártérítés a rongálásokért.

BELGRAD, okt. 20. Az osztrák-magyar külügyi kormány teljes kártérítést követel az utcai zavargások alkalmával osztrák és magyar állampolgároknak okozott vagyoni károkért. Franz Ottó követségi titkár ezt ma be is jelentette már a szerb külügyminisztériumnak.

Bulgária békét akar.

LONDON, okt. 20. Az itteni bolgár ügyvéd ma átadta Sir Grey külügyminiszter-nek a bolgár kormány jegyzékét, melyben ez kijelenti, hogy teljes erejével azon van, hogy a háború kitorrését elkerülje és a béke fen-tartását előmozdítsa.

Kipattant a titok.

BUDAPEST, okt. 20. Az utóbbi napok titokzatos rendőri nyomozásairól és kihallgatásairól ma végre lepattant a titokzatos zárlat. Latkóczy közigazgatási bírósági alelnököt panamán érték, amennyiben pénzért közvetített gyógyszerári engedélyeket. Tegnap előtt Korbuly Dezső gyógyszerész a rendőrséggel egyet-éve ismét átadott neki ilyen célból 60 ezer koronát bankjegyekben, melyeknek száma-ait feljegyezték. Krecsányi detektívőrök azután le-foglalta a pénzt Latkóczytól.

BUDAPEST, okt. 20. A rendőrség ma teljesen befejezte a Latkóczy ügyben a nyomozást és az iratokat áttette a belügyminisztérium-hoz. Latkóczy a visszaéléseket egyedül követte el és ha nem sikerült neki a közvetítés, a pénzt visszaadta. Egy ismerősének állítása szerint Latkóczy Amerikába szökött. Brémán át New-york felé vette útját. Pénz elegendő van nála.

József főherceg a királynál.

BUDAPEST, okt. 20. József főherceg ma magánkihallgatáson volt őfelségénél, hogy megköszönje dandárparancsnokká való kinevezését.

Wekerle kihallgatáson.

BUDAPEST, okt. 20. Wekerle miniszter-einök ma délelőtt 11 óraker kihallgatáson volt a királynál. Hír szerint Latkóczy közigazgatási bírósági alelnök elbocsátó kéziratát iratta alá őfelségével.

A delegációk ülései.

BUDAPEST, okt. 20. A magyar delegáció ma délelőtt 11 óraker tartotta Zichy Tivadar gróf elnöklété alatt első teljes ülését, melyben a külügyi költségvetést elfogadták.

Az osztrák delegáció ma a hadügyi költségvetést tárgyalta le és elfogadta.

Nagy tüzvész Lőcsén.

LŐCSE, okt. 20. Lőcsét az éjjel nagy tüzkatasztrófa sújtotta. Egy magánházban tűz ütött ki, mely csakhamar más házakra is átragadt. Sok bérház, valamint a minoriták temploma és kolostora is teljesen porrá égett. A város lakossága egész éjjel talpon volt és csak a katonaság segítségével sikerült a tüztőltségnek a tüzet lokalizálni. Számos ember megsebesült, kettő halálosan. Sok házi állat is elpusztult.

Kardosék pöre.

BUDAPEST, okt. 20. A Kardos-féle bank-pörben ma tíz napi tárgyalás után befejezték a bizonyító eljárást. A védők semmisségi panaszait elutasították. Ítéletre még e hét végén kerül a sor.

Letartóztatott házasságszédelgő.

ZOMBOR, okt. 20. A zombori rendőrség ma letartóztatta Szakács Károly kaposvári fodrászt, ki Zomborban budapesti építőmesternek adva ki magát, egy uri leánnyal eljegyezte magát és pénzt esalt ki a családtól. Kiderült, hogy nős ember és országosan körözött család, ki számos hasonló szélhámossgot követett már el.

Tél Felső-Magyarországon.

BUDAPEST, okt. 20. Felső-Magyarország minden részéről jelentik, hogy a tél hirtelen beállott. Késmárkon hideg, zord idő van és folyton esik a hó. Felső Visón a hó már 40 cm. magas.

Villamos karambol Budapesten.

BUDAPEST, okt. 20. Ma délelőtt a Ferenc-körut és Mester utca sarkán két száguldó villamos kocsi teljes erővel összeütközött. Öt ember súlyosan és nyolcan könnyebben sebesültek meg.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Kumin Ferenc úrtól a Via Germania 2. sz. alatt lévő

Sport-vendéglőt

átvettem.

Kérem a n. é. közönséget, hogy azt a bizalmat, melyet Kumin Ferenc úrral szemben tanúsított, reám is átruházní szíveskedjék.

Főtörékvésem oda irányul, hogy kitűnő házikoszt, valamint itatok és kiszolgálásban a n. é. közönséget kielégítek.

Tisztelettel

Hönsch Pál

a Sport-vendéglő tulajdonosa.

Élő virágcsokrot,

koszorút, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárata-ban).

Cserepes növényben nagy választék.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdeté 9 óraker.

Elsőrendű fehérenmü uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM

FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának banársenyje.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

szentgyörgyi FERENC.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnal érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémerése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj

mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi

fényképfelvételek.

Érdekes és tanulságos. A tanuló-ifjuság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

SVÁJCZ

Bern-Oberland, Interlacken stb.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
 kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
 Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
 jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.
 ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
 eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménnyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
 is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
 népszerűségét és olvasottságát.

A **DRENEK ANTAL-féle egyesült sörgyára**
 részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
 Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
 A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
 talmazó eredeti ládában érkezik frissen a
 gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
 dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
 palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
 kapnak. — Bárhova hához is történik szállítás.
 DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
 szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Ruppik Emil, Ürményi-tér 6.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrássy I. sz.

az általánosan elis-
 mert legolcsóbb be-
 vásárlási forrás férfi
 és- női divatcikkek
 és rövidáruban.

Kérjen bérmentve árlapot s mintákat
 a vadászatra, erdőbe és turisztikára
 legalkalmasabb stájer

férfi-női lodenszövetből

és valamennyi, férfi- és fiuruhához,
 felöltőhöz és ulsterhoz való divat-
 szövetből a legolcsóbbtól a legfino-
 mabb minőségig a tisztességesnek
 elismert

OBLACK VINCENZ

első és legnagyobb lóden-kiviteli, ud-
 vari szállító cégtől

GRÁ CZ MURGASSE 9/K.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — **VELENCE** — San Marco.

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
 — és étlap szerint. —

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás
 ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
 zelében.)

és minden drogériában és fodrászüzletben

FERFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
 és olcsón tisztít s javít szakszertűen
 férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
 Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: **HOPP VINCE.**

Az átutazó közönség különös figyel-
 mébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai
 világos s barna sör. Tiszta fajborok.
 Mérsékelt árak.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrássy
 (a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrássy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
 a villamos vasút mentén. Villamos világítás,
 lif, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felétős szerkesztő: MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME